

Examen VSBO PKL

2024

tijdvak 1
dinsdag 21 mei
07.30 - 10.00 uur

Economie

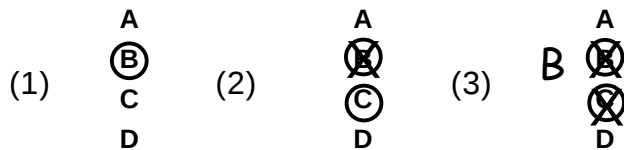
Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 37 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 54 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

Xavi zijn airfryer

Xavi wil een airfryer kopen want hij wil gezonder eten. In House Depot ziet hij een airfryer voor f 450,-. Hij maakt de onderstaande foto en stuurt die naar zijn vrouw voor advies.

→ f 450,-

- 2p 1 Maak van de onderstaande zinnen een economisch correcte tekst door telkens de juiste **vetgedrukte** woorden te omcirkelen.

- De airfryer is een voorbeeld van een **gebruiksgoed / verbruiksgoed**.
- In de bovenstaande foto van Xavi is er sprake van **commerciële reclame / ideële reclame**.
- Als Xavi de Airfryer koopt dan is hij een **consument / producent** die een **noodzakelijk / luxe** goed koopt.

Xavi's vrouw zegt het volgende:

"De airfryer is best duur. Is het mogelijk de airfryer op afbetaling te kopen?"

Iets kopen op afbetaling is een vorm van lenen. Bij het lenen van geld wordt er geruild over de tijd.

- 1p 2 Leg uit waarom er bij geld lenen sprake is van ruilen over tijd.

.....

Xavi zegt: "Ik betaal het liever in één keer. Ik krijg dan 10% korting. Ik betaal met mijn bankpasje. Ik heb daarop een tegoed van f 1.200,-."

- 2p 3 Vul het onderstaande schema in en bereken het nieuwe saldo van Xavi's betaalrekening.
Omcirkel ook of het nieuwe banksaldo een debetsaldo of creditsaldo is.

Vorig banksaldo	f 1.200,-
Betaling House depot	f
Nieuw bank saldo	f en is een Credit / Debet saldo

Xavi vindt zijn airfryer geweldig. Hij gebruikt het dagelijks. Xavi overweegt om elke maand een vast bedrag te reserveren om in de toekomst zijn oude airfryer te vervangen. Hij verwacht dat de prijs van de airfryer op het moment van vervanging ongeveer f 500,- zal zijn. De restwaarde schat hij op f 40,- en de levensduur op 3 jaar.

- 1p 4 Welk bedrag moet Xavi maandelijks reserveren zodat hij over 3 jaar een nieuwe airfryer kan kopen?
- A f 12,78
B f 15,-
C f 153,33
D f 180,-

Informatiecampagne Consumentenbond

De consumentenbond laat weten, dat consumenten door de vele prijsstijgingen meer moeten gaan betalen voor hun boodschappen.

- 1p 5 Sinds september is de prijs voor tarwe (grondstof voor brood) gestegen van f 527,- per 1000 kg naar f 592,- per 1000 kg.
→ Bereken de procentuele prijsstijging van tarwe in de maand september.

.....

.....

- 2p 6 Inflatie kan verschillende oorzaken hebben.
→ Kruis hieronder achter elke verandering aan of ze wel of niet leiden tot prijsstijgingen.

Veranderingen	leidt tot prijsstijgingen	leidt niet tot prijsstijgingen
Grondstoffen zoals aardolie, worden schaarser.		
De overheid verlaagt de btw-tarieven.		
De productiekosten voor bedrijven zijn gestegen.		

- 1p 7 De consumentenbond zegt dat de koopkracht van consumenten is gedaald.
→ Wat bedoelt de consumentenbond hiermee?

.....

- 1p 8 De consumentenbond geeft aan huishoudens het advies om een overzicht te maken van hun uitgaven.
Wat zijn de drie soorten uitgaven in de economie?
- A dagelijkse uitgaven, korte termijn uitgaven en lange termijn uitgaven
 - B dagelijkse uitgaven, vaste uitgaven en incidentele uitgaven
 - C dagelijkse uitgaven, vaste lasten en lange termijn uitgaven

John

John wil informatie hebben over banken en geld. Hij gaat op internet op zoek naar informatie.

Een bank is een instelling die verschillende diensten verleent aan zijn klanten.

- 2p **9** Kruis hieronder aan welke taak een dienst is van de bank.

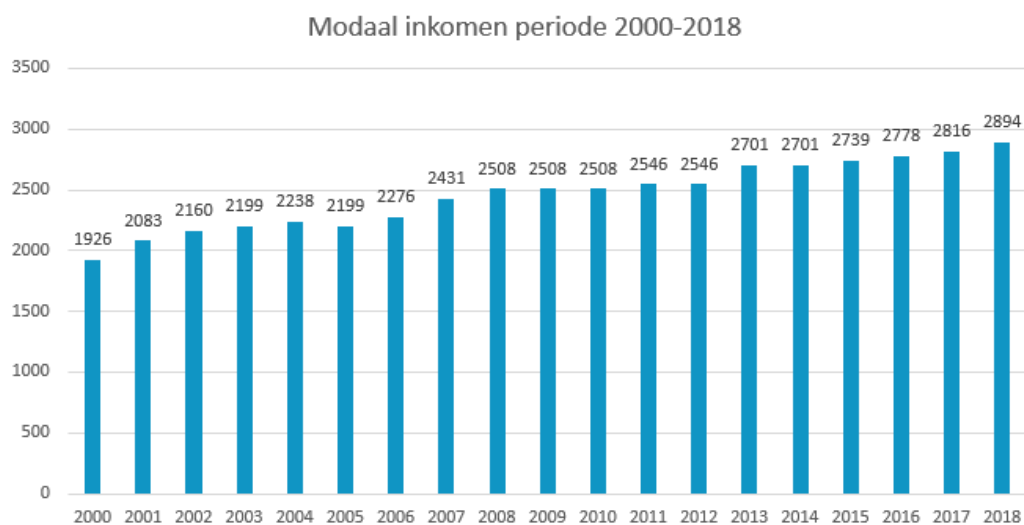
Taak	Dienst
De bank wisselt geld voor de klant om op reis te gaan.	
De bank opent een depositorekening voor de klant.	
De bank verkoopt tweedehands meubelen.	

- 1p **10** Geld wordt verdeeld in chartaal en giraal geld.
→ Leg uit wat giraal geld is.

.....

.....

In de grafiek hieronder kun je aflezen hoeveel het gemiddelde inkomen was van 2000 – 2018.

- 1p **11** Bereken de procentuele toename van het inkomen van 2017 vergeleken met 2016. Afronden op 1 decimaal.

.....

.....

John zegt dat er 3 soorten inkomensvormen bestaan: inkomen uit bezit, inkomen uit arbeid en overdrachtsinkomen.
In de onderstaande tabel staan voorbeelden van inkomensvormen die John maandelijks ontvangt.

Inkomensvormen	Maandelijks
Kinderopvangtoeslag	f 250,-
Loon	f 315,-
Huurtoeslag	f 175,-
Huur	f 650,-
Rente	f 65,-
Totaal	f 1.455,-

- 2p **12** Bereken hoeveel procent van Johns maandelijks inkomen bestaat uit overdrachtsinkomen.

.....

Nieuwe meubels

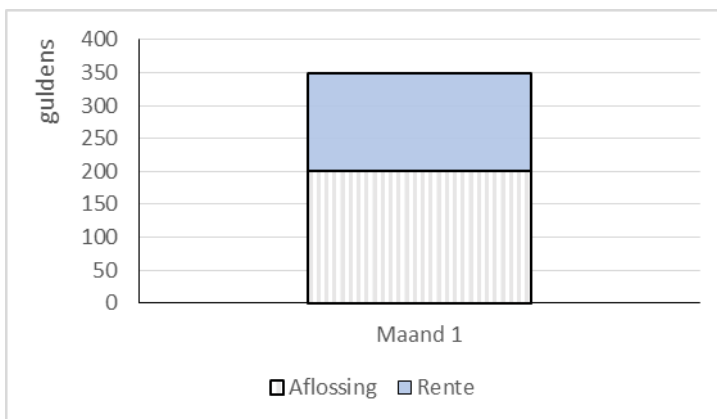

Magaly koopt nieuwe meubels bij de House of Furniture. Zij leent hiervoor geld bij de bank.

2p 13 Kruis hieronder aan of de beweringen juist of onjuist zijn.

Bewering	Juist	Onjuist
Bij een persoonlijke lening kan men telkens het afgeloste bedrag weer opnemen.		
Bij een hypothecaire lening is er sprake van een gebouw als onderpand.		
Bij kopen op afbetaling betaalt de koper aan de verkoper in meerdere termijnen.		

Magaly betaalt de totale lening bij de bank in 25 maandelijkse termijnen terug. Het vaste termijnbedrag is voor de eerste maand als volgt opgebouwd:

1p 14 Bereken hoeveel geld Magaly terug moet betalen aan de bank.

.....

- 1p 15 Een nadeel van het lenen van geld is dat er rente moet worden betaald. Maar het lenen van geld brengt ook voordelen met zich mee.
→ Noteer een voordeel van het lenen van geld.

.....
.....

Magaly krijgt van de bank het advies om de inboedel te verzekeren. Ze heeft bij haar verzekeringsmaatschappij de volgende verzekeringen lopen: een inboedelverzekering, een brandverzekering, een levensverzekering en een WA + casco verzekering.

- 1p 16 Welke van de bovengenoemde verzekeringen is geen schadeverzekering?
- A brandverzekering
 - B WA+casco verzekering
 - C levensverzekering

Magaly verzekert haar inboedel voor een bedrag van f 12.000. De werkelijke waarde bedraagt f 15.000. Gelukkig heeft zij dit gedaan want er wordt bij Magaly ingebroken. De schade bedraagt f 4.125,-.

- 1p 17 Welk bedrag krijgt Magaly van haar verzekeringsmaatschappij uitgekeerd?
- A f 3.300,-
 - B f 4.125,-
 - C f 5.156,25

Premieoverzicht reisverzekering			
Verzekeringsgebied	Caribische Eilanden	BES-Eilanden*	Wereld
Basisdekking exclusief geneeskundige kosten	Niet mogelijk	f 2,45	f 2,97
Basisdekking inclusief geneeskundige kosten	f 2,25	f 2,75	f 3,25
Uitbreidingen			
Ongevallen	f 0,65		
Rechtsbijstand	f 2,10		
Hulp en huur vervoermiddel	f 18,50 per polis		
Sport	f 0,85		
Topdekking	f 0,95		
De premie is per persoon per dag. Kinderen tot 5 jaar zijn gratis meeverzekerd.			
* BES-eilanden: Bonaire, Sint Eustatius en Saba			

Het gezin Jones met twee kinderen (4 en 6 jaar) gaat twee weken op vakantie naar Sint Maarten. De ouders sluiten bij Abrico-Insurance een reisverzekering af. Ze kiezen een basisdekking inclusief geneeskundige kosten met rechtsbijstand. Eénmalige poliskosten zijn f 9,50 en de assurantiebelasting bedraagt 7%.

- 2p **18** Bereken de verzekeringskosten voor deze polis (gebruik de informatiebron hierboven).

.....

.....

- 2p **19** Na een welverdiende vakantie verhuist de familie Jones naar hun nieuwe woning aan de rand van de stad. Ze sluiten een paar verzekeringen af. Er bestaan verschillende soorten verzekeringen.
 → Kruis hieronder achter elke verzekering aan of ze verplicht of niet verplicht zijn.

Soorten verzekeringen	Verplicht	Niet verplicht
Fietsverzekering		
Reisverzekering		
WA-verzekering voor een auto		
Zorgverzekering		

Voor hun nieuwe auto, een Volkswagen Polo, wordt een WA-autoverzekering afgesloten bij verzekeringswinkel "Allsecur". In de tabel hieronder staan de maandpremies van enkele autoverzekeringen (in guldens).

	Kia Rio	Toyota Yaris	Volkswagen Polo
Allsecur	45,84	37,57	67,31
Betto	52,67	34,25	65,39
Independer	50,82	30,45	62,34
City	53,57	32,94	57,95

- 2p **20** Bereken hoeveel geld het gezin Jones in een jaar op de premie had kunnen besparen als de auto niet was verzekerd bij Allsecur, maar bij City.

.....

Werk

Susi ziet op de website van Kòrsou Tin Trabou een vacature staan voor een Front Desk medewerker in een hotel. Een deel van de vacature staat hieronder:

Wat zijn je werkzaamheden?

Als Front Desk medewerker zorg je er samen met je team voor dat onze gasten een fantastisch verblijf hebben. Je bent het eerste aanspreekpunt voor gasten en verantwoordelijk voor onder andere het verrichten van receptie- en administratieve werkzaamheden.

Wie zoeken wij? Iemand met

- een (afgeronde) opleiding op het gebied van hospitality of toerisme .
- Goede communicatieve en sociale vaardigheden

2p 21 Maak van de onderstaande zinnen een economisch correcte tekst door telkens de juiste vetgedrukte woorden te omcirkelen.

- In de bovenstaande vacature is er sprake van **geschoold / ongeschoold** werk op **leidinggevend / uitvoerend** niveau.
- Het werk als Front Desk medewerker valt onder de **secundaire / tertiare sector** van de economie.
- Op de arbeidsmarkt valt Susi als werkzoekende onder **het aanbod van / de vraag naar** arbeid.

Susi (23 jaar) solliciteert naar de baan en wordt uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens het gesprek wordt er gesproken over de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden.

- 3p 22 Kruis hieronder aan of de arbeidsvoorwaarden primair of secundair zijn.

Arbeidsvoorwaarden	Primair	Secundair
Loon		
Reiskostenvergoeding		
Extra salaris, bonus, na een goede prestatie		
Gebruik maken van de sportruimte na werktijd		

Susi krijgt de baan als front desk medewerker. Het is een volledige baan met een arbeidstijd van 40 uren per week. Ze moet volgende week de arbeidsovereenkomst tekenen. Per e-mail ontvangt Susi alvast de volgende informatie:

Bij berekening van uw loon wordt de onderstaande tabel gebruikt:

Bruto minimumloon bedragen voor werknemers	Bedrag per week
van 21 jaar en ouder	Bij 38-urige werkweek f 415,20

- 2p 23 Bereken met behulp van de tabel hoeveel Susi bruto per maand gaat verdienen bij een 40-urige werkweek.

.....

Susi krijgt in een e-mail de voorlopige arbeidsovereenkomst opgestuurd. In de overeenkomst staat onder andere:
“De partijen komen overeen dat de arbeidsovereenkomst wordt aangegaan met een proeftijd van **2 maanden**.”

- 1p **24** Wat is mogelijk bij een proeftijd van 2 maanden?
- A** De werknemer kan de eerste twee maanden niet ontslagen worden.
 - B** De werkgever kan na 2 maanden de arbeidsovereenkomst opzeggen zonder opgaaf van reden.
 - C** De werkgever kan Susi binnen 2 maanden ontslaan zonder opgaaf van reden
- 1p **25** Susi leest in een krant: “In de horeca zijn er de laatste tijd veel vacatures. Het vinden van mensen voor de horeca wordt steeds moeilijker.”
Wat geldt hier voor de arbeidsmarkt?
- A** de vraag naar arbeid is groter dan het aanbod van arbeid.
 - B** de vraag naar arbeid is kleiner dan het aanbod van arbeid.
 - C** de vraag naar arbeid is gelijk aan het aanbod van arbeid.

Mariana en haar begroting

Een begroting is een overzicht met de verwachte inkomsten en uitgaven voor een bepaalde periode.
Mariana gaat haar begroting opstellen voor de maand januari.

- 1p **26** Waarom is het goed om een begroting op te stellen?

.....
.....

Hieronder zie je de begroting van Mariana voor de **maand januari**.
Er ontbreken een aantal inkomsten en uitgaven.

3p 27 Bereken deze ontbrekende bedragen en vul ze in.

Inkomsten:		Berekening	Per maand
Huursubsidie	f 1.200,- per 3 maanden		f.....
Loon			f 2.020,-
Vakantiegeld	8% van <u>jaar</u> loon		f.....
Verkopen van zelfgemaakte lekkernijen			f 150,-
Totaal			f

Uitgaven:		Berekening	Per maand
Huur			f 800,-
Abonnement mobiel	f 150,- per kwartaal		f.....
Elektriciteit	f 2.400,- per jaar		f.....
Voeding			f 1.300,-
Verzekeringen			f 607,-
Totaal			f.....

Mariana ziet, na het invullen van de begroting, hoe zij ervoor staat. Zij wil graag geld gaan lenen voor het kopen van een nieuwe auto.

1p 28 Geef een reden waarom je, met deze begroting, beter geen geld kan gaan lenen.

.....
.....

- 2p 29 In een begroting kunnen verschillende inkomsten voorkomen.
 → Kruis in de onderstaande tabel aan bij welk soort inkomen de verschillende inkomsten horen.

Inkomsten	Inkomen uit bezit	Inkomen uit arbeid
Vakantiegeld		
Loon		
Dividend		

Rente

- 1p 30 De bank hanteert een leenrente en een spaarrente.
 → Noteer het voordeel dat de bank heeft, door het hanteren van deze twee verschillende rentes.

.....

.....

John wil een airco kopen en twijfelt om het geld te sparen of om geld te lenen. Hieronder zie je een leentabel, alle bedragen zijn in guldens.

Leenbedrag	12 mnd	24 mnd	36 mnd
1000	90	49	42
1500	128	70	50
3000	253	156	110
4000	376	230	131

- 2p **31** Bereken hoeveel John aan kredietkosten moet betalen als de airco f 2.850,- kost en hij het in 2 jaar terug moet betalen.

.....

- 1p **32** Noteer een reden waarom de rente bij het spaardeposito hoger is dan de gewone spaarrente.

.....

.....

Webwinkel Taeropost

- 1p **33** Theo heeft een webwinkel en hanteert een vierdaagse werkweek. Hij heeft vijf werknemers in dienst. Per week worden er 520 pakketjes verzonden.

→ Bereken de arbeidsproductiviteit per werknemer per dag.

.....

.....

- 1p **34** Theo wil de arbeidsproductiviteit verhogen en zoekt naar de juiste manier om dat te doen.

→ Noteer een mogelijkheid die Theo kan gebruiken om de arbeidsproductiviteit te verhogen.

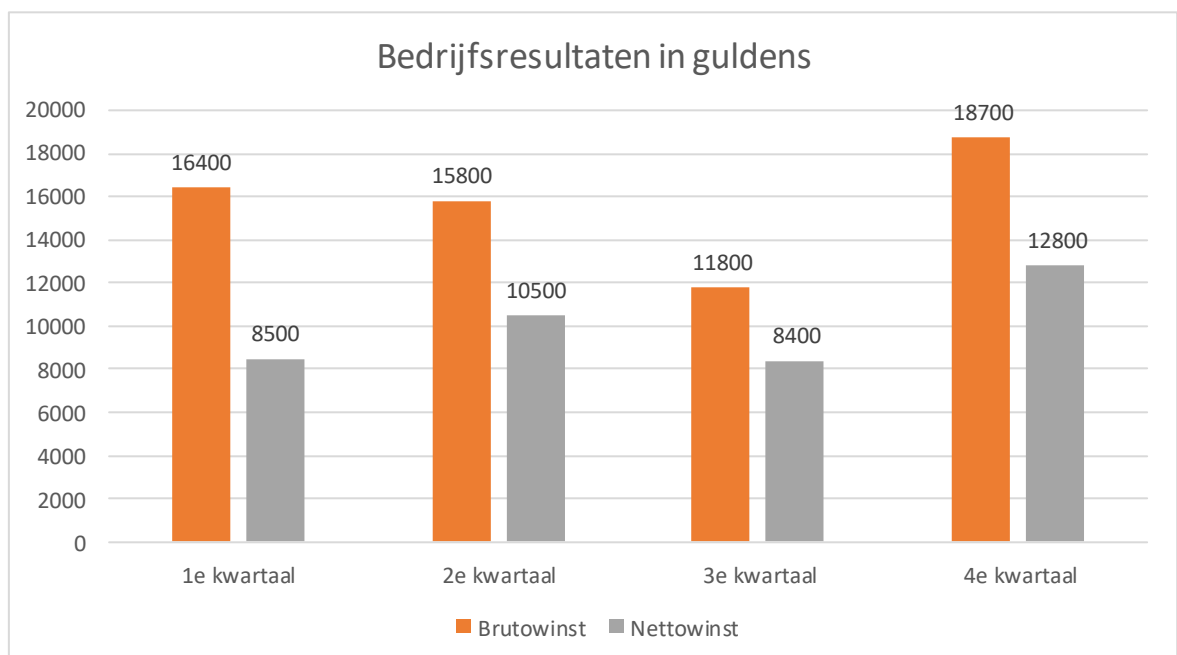
.....

- 1p 35 Theo ziet na enkele maanden dat de arbeidsproductiviteit in zijn bedrijf is verbeterd, omdat iedere werknemer het werk doet waarin hij goed is. Dit is een duidelijk voorbeeld van
- A arbeidsverdeling.
 - B scholing.
 - C prestatiebonus.

Theo besluit zijn dienstverlening uit te breiden. Om de pakketten te bezorgen koopt hij een nieuwe truck. De aanschafprijs daarvan is f132.565,-. Hij schat de economische levensduur op zes jaar en verwacht dat de truck na zes jaar nog een restwaarde heeft van f44.500,-.

- 1p 36 Wat zijn voor Theo de jaarlijkse afschrijvingskosten voor deze truck?
- A f 1.223,13
 - B f 1.841,18
 - C f 14.677,50

Theo maakt aan het eind van elk kwartaal een overzicht van de bedrijfsresultaten. Bekijk het staafdiagram hieronder

- 1p 37 In welk kwartaal waren de bedrijfskosten het laagst?
- A 1e kwartaal
 - B 2e kwartaal
 - C 3e kwartaal
 - D 4e kwartaal